

FENSTAD

” Hvis du ser på hvem som handler mat, er opp-tatt av kortreist og økolo-gisk og så videre, så viser det seg at kvinner i 30- til 50-årsalderen er mest bevisst og har kjøpekraften i forhold til dette

Michaela Aschan, leder for ClimeFish

og helst kvinner. I den ellers mannsdominerte sjømatnæ-ringa, er det viktig å få fram kvinnelige perspektiver, mener professoren.

– Definitivt. Hvis du ser på hvem som handler mat, er opp-tatt av kortreist og økologisk og så videre, så viser det seg at

kvinner i 30- til 50-årsalderen er mest bevisst og har kjøpekraften i forhold til dette, sier Aschan.

Kanarifugl i gruva

Forspillet til ClimeFish var forskning på rekebestanden i Barentshavet. Rekene ble av Aschan for noen år tilbake beskrevet som havets kanarifugler i ei gruvesjakt.

– I motsetning til i 2002 da vi hadde 34 båter med dobbeltrål, så har vi i dag fire til fem båter som delvis driver med rekefiske. Årsaken er primært at torskbestanden er så stor, men også at rekebestanden trekker seg nordover når det blir varmere. Rekene liker kalde temperaturer, og når Barentshavet blir varmere,

trekker de nordøstover. Men til forskjell fra da hun forsket på kun reker, skal hun finne svaret for 11 millioner tonn fisk i hele Europa.

– Utlysningsteksten til prosjektet var veldig omfattende og krevende. Der het det at: Kan du være så grei og løse problemet med å sikre at vi har god fiskeriforvaltning og god fiskeproduksjon, både i akvakultur, fiskeri og i ferskvann, i framtiden når klimaet endrer seg? Jeg spurte meg selv om jeg virkelig hadde kompetanse til dette, men tenke at hvis ikke jeg kan, hvem kan da, sier hun.

Makrellstørje i Lofoten

Fiskeribladet skrev nylig om en makrellstørjeflokk som svømte i retning Lofoten på en tid den

STUDENTBY: Tromsø er en studentby og byens største arbeidsplasser er UiT Norges arktiske universitet (UiT) og Universitetssykehuset Nord-Norge. ILL.FOTO

Viktig forskningsmiljø

I tillegg til Fiskerihøgskolen, holder blant annet Akvaplan-Niva, Sintef og Havforskningsinstituttet til i Tromsø. Både fiskeriforskningen og sjømatnæringa blir stadig viktigere for kommunen, ifølge næringssjef Magne Amundsen.

– Vi går inn i ei tid hvor havrommet får mer betydning, og da er det naturlig at slike forskningsmiljøer legges til Tromsø, med tanke på hvor

kommunen ligger geografisk. Det er her de store havområdene er.

– Sjømatnæringa blir også viktigere for byen, ettersom det trengs både mer mat og mer medisiner. Det har aldri vært flere interessenter i kystsonen vår. Et sunt hav blir viktig framover, og der kan forskningen bidra, sier Amundsen.

Fiskerinæringa er sårbar

ClimeFish-leder Michaela Aschan mener den norske fiskeri- og havbruksnæringa er dårlig tilpasset klimaendringene, og viser til at det ikke finnes en overordnet klimaplan for næringa. Spesielt savner hun det i regjeringens havmelding.

– Vi har ikke klimatilpassningsplaner for fiskeriene i Norge, til tross for at vi har Europas største akvakultur- og fiskeriproduksjon. Vi er ikke forberedt og vi er ikke på banen. Spesielt i akvakulturnæringa er vi veldig avhengige av én art. Skjer det noe med den arten, så er vi ekstremt sårbare. Vi er også lite forberedt i fiskerinæringa hvis vi skulle havne i samme situasjon som Island, hvis det kommer fisk inn i våre farvann som vi ikke får fiske på, sier hun.

Fiskeridepartementet kom med en klimastrategi i 2013, som blant annet sier at det kan bli mer storm i framtiden og

at oppdrettsnæringa er utsatt. Regjeringa holder også i disse dager på med en klimastrategi som inneholder 11 ulike veivalg, men fiskeri- og havbruksnæringa er ikke tungt involvert i den.

– Klimastrategien er veldig fokusert på transport, kommunikasjon og byer. De 11 veikartene som er laget er veldig imponerende. Men man skulle tro at Norge tok et ansvar når vi er så sentral i sjømatproduksjonen. Det virker som om de andre næringene er mye mer på banen i forhold til å forberede seg. Og det er klart, fiskeri- og havbruksnæringa tjener rått. Og når alt går bra, er det kanskje ikke førsteprioritet å se på alt som kan gå galt. Det å være føre var er vanskelig når det går bra. Og så forundrer det meg litt at når det går så bra og man har muligheten og økonomien til å gjøre noe, at man ikke tar den jobben nå, sier Aschan.

egentlig skulle vært lenger sør. Aschan mener det er et av flere eksempler som aktualiserer klimaendringer og fiskens vandring. I tillegg viser hun til at makrellen har beveget seg nordover og at det har blitt mer lysing vest for Skottland, og at den kan etablere seg i større grad i norske farvann.

– Makrellstørja er et typisk eksempel på de uforventede situasjonene som kan gi gode muligheter. Når det gjelder makrellstørje har jeg ikke fullstendig kontroll på bestanden, og det er det vel ingen andre som har heller, men disse vandrende artene er kanskje de som først viser oss hvilke arter som kommet til å være i våre farvann framover. Og den største utfordringen er kanskje

å finne ut hvem som skal fiske på det, for det er ikke sikkert vi har historiske rettigheter til å fiske på disse artene.

– Det kan godt hende at det blir mer makrell og lysing istedenfor lodde og torsk i framtiden, sier professoren.

Viktig med kjønnsbalanse

På Fiskerihøgskolen er det vinterferietider og relativt stille i gangene. Marie-Anne Blanchet tar en tur til nabokontoret for en prat med rådgiver Hanne Risan Johnsen. Ingen av dem mener det er noe spesielt med at de er kvinner, men begge mener at en kjønnsbalanse er viktig, også i fiskerinæringa.

arne.fenstad@fiskeribladet.no
Mobil: 930 58 868